

Quaderns. Revista de Traducció: 20 anys, 25 números!

Més enllà de la perplexitat que produeix constatar com s'ha escolat el temps..., els números rodons propicien aturades, mirades cap enrere i cap endavant. En aquest cas, ho són per partida doble: *Quaderns. Revista de Traducció* ha arribat als vint anys i als vint-i-cinc números!

En realitat, la revista encara té una història més antiga, una prehistòria: el llegat de *Cuadernos de Traducción e Interpretación / Quaderns de Traducció i Interpretació* (1982-1992), editada per l'Escola Universitària de Traductors i Intèrprets de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) —la primera de tot l'Estat, inaugurada el 1972. En deu anys d'existència, d'aquests primers *Cuadernos/Quaderns* —amb el títol bilingüe—, en van sortir nou lliuraments i dotze números —n'hi havia de dobles. És de justícia recordar els noms de les persones que els van fer possibles: al Consell de Direcció, Lola Badia, José Manuel Blecua, Ángel Crespo, Valentín García Yebra, Emilio Lorenzo, Francisco Rico, Víctor Sánchez de Zavala i José María Valverde; al Consell de Redacció, en moments diferents, Sílvia Estapé, M. Dolores Herrera, Jordi Ibáñez, Lourdes Mañé, Claude Mestreit, Agata Orzeszek, Francesc Parcerisas, Dolors Poch, Marta de Requesens, Amalia Rodríguez, Joaquim Sala-Sanahuja i Mercè Tricàs, i, com a cap de redacció, Fernando Valls, responsable de la confecció material de cada número. Donant una simple ullada als índexs, s'hi constata la col·laboració d'estudiosos i escriptors com ara Lúdia Anoll, Joan A. Argenter, Rafael Argullol, Alfred Badia, Mario Benedetti, Esther Benítez, Emilio Barón, Gianfranco Contini, Carlos García Gual, Mariano García-Landa, Pilar Gómez Bedate, M. Carme Junyent, Marianne Laderer, Francisco Lafarga, Georges Mounin, Juan Antonio Masoliver Ródenas, Peter Newmark, Esteve Pujals, Philip D. Rasico, Teodoro Sáez Hermosilla, Danica Seleskovitch, Antonio Tovar, Stanley Wells... Les extenses entrevistes a traductors insignes han esdevingut un document històric de primer ordre: podem esmentar, per exemple, les de Manuel Balasch, Xavier Benguerel, Consuelo Berges, Ángel Crespo, Marià Manent, Juan Ramon Masoliver, Carlos Pujol, David Rosenthal, Manuel Sacristán, Jordi

Sarsanedas i Carme Serrallonga. Igualment, van esdevenir punters els dossiers dedicats a Shakespeare, a José María Valverde, a la poesia i la traducció poètica, a la traducció dels clàssics, a l'ensenyament de les llengües i la traducció, a la interpretació...

Quaderns. Revista de Traducció partia d'aquesta tradició, pionera i sòlida. Va caldre un parèntesi de vuit anys per a reprendre el camí, amb els nous bagatges que els temps reclamaven. El 1992 s'havia creat la llicenciatura de Traducció i d'Interpretació i l'àrea de coneixement Lingüística Aplicada a la Traducció, la qual cosa va comportar la implantació de facultats i departaments de l'àmbit. La recerca sobre la matèria va augmentar exponencialment. Des de la UAB semblava que se n'havia de mantenir l'esperit innovador i creador, raó per la qual publicar una revista acadèmica quedava prou justificat. Els esforços econòmics i personals que exigia eren grossos, però el Departament de Traducció i d'Interpretació no va dubtar mai de fer-se'n càrrec. També en aquest sentit, la revista és una obra col·lectiva: dels successius equips directius que hi han passat i que sempre hi han donat suport (en qualitat de caps, Allison Beeby, Joaquín Beltrán, Carles Castellanos, Marisa Presas, Ramon Piqué i Pilar Sánchez-Gijón).

L'any 1992 els estudis de traducció ja disposaven d'un bon nombre de treballs de referència a escala internacional, però encara es podien apreuar. També hi havia algunes revistes especialitzades que, embadalits, ens miràvem de lluny, tot somniant la possible existència d'una publicació anàloga a les nostres latituds; és a dir, una publicació científica d'abast global i, alhora, arrelada al país. Els nous *Quaderns* volien donar veu a les investigacions capdavanteres en les diverses línies de recerca de la traducció i la interpretació i, alhora, volien fer emergir una traductologia catalana. Aquesta doble exigència ha comportat un equilibri tan difícil com estimulante, que ens ha empès a perseverar tots aquests anys i que, tal vegada, ens ha reportat una certa singularitat.

D'altra banda, *Quaderns* es va beneficiar, de bon començament, de l'entesa del Consell Editor inicial, format per un grup de professors de la casa disposats a treballar-hi de valent: Montserrat Bacardí, Dolors Cinca, Ramon Farrés, Ana Gargatagli, Amparo Hurtado, Marta Marín, Willy Neunzig, Mariana Orozco, Francesc Parcerisas, Joan Parra, Adriana Pintori i Laura Santamaria. El Comitè Científic era format per grans mestres que, quan va convenir, ens en van fer: Jean Delisle, Basil Hatim, José Lambert, Ian Mason, Christiane Nord, Hans Vermeer i Wolfram Wils. Al llarg dels anys s'han produït alguns canvis en tots dos equips. Avui el Comitè Científic s'anomena Consell Editorial i el formen Jean Delisle, Basil Hatim, José Lambert, Joaquim Mallafrè, Ian Mason, Albrecht Neubert, Christiane Nord, Sherry Simon i Lawrence Venuti. L'antic Consell Editor ara és el Consell de Redacció, en el qual figuren professors de dins i de fora de la UAB: Victòria Alsina, Carles Biosca, Albert Branchadell, Josefina Caball, Frederic Chaume, Xosé Manuel Dasilva, Ramon Farrés, Judit Fontcuberta, Pilar Godayol, Francesc Parcerisas, Laura Santamaria, Joan Sellent, Dolors Udina, Àfrica Vidal Claramonte i Juan Jesús Zaro. Entremig, també n'han estat membres Montserrat Conill, Ramon Lladó, Pilar Orero, Marisa Presas i Sara Rovira. En diverses èpoques, Ramon Farrés, Adriana Pintori i Laura Santamaria han codirigit la revista.

Per sort, l'avinença i les ganes de cooperar continuen intactes, amb la il·lusió del primer dia. Juntament amb molts altres col·laboradors d'arreu, tots aquests «editors» i «redactors» han llegit articles, els han revisat i n'han fet informes; han encarregat articles, entrevistes i ressenyes, o, de vegades, els han escrit ells mateixos. La seva feina, pròdiga i generosa, ha estat, realment, inestimable. Com també ho ha estat la dels revisors, sempre tan amatents i escrupolosos en la cura dels textos: M. Elena Carné, Imma Estany i Alexis Llobet. Per això, de vegades, en converses de cafè, ens surt de dir que *Quaderns* és una revista de grup, perquè ens ha unit tant que, a la impensada, hem constituït un «grup», tan variable i tan heterogeni com es vulgui.

No obstant això —o potser per això—, avui aquests *Quaderns* són inclosos en els repertoris i les bases de dades de les revistes acadèmiques més importants del món, i en posicions prou destacades. Aquests darrers anys les propostes per a publicar-hi s'han multiplicat i, consegüentment, la feina de gestió que comporten. Les decisions dels «avaluadors» són sobiranes i, des de la seva expertesa, són el millor termòmetre de la qualitat que sempre hem volgut conferir a la revista. En les diverses seccions, ens enorgulleix que hi hagin pres part, entre molts altres col·laboradors, Sam Abrams, Rosa Agost, Eduard Bartoll, Anabel Borja, Peter Bush, Joaquim Carbó, Ovidi Carbonell, Olga Castro, Nora Catelli, Chen Chapman, Sílvia Coll-Vinent, Miquel DescLOT, Jonathan Evans, Kálmán Faluba, Óscar Díaz Fouces, Míkel de Epalza, Pilar Estelrich, Eleonora Federici, Luise von Flotow, Joan Fontcuberta, Feliu Formosa, Clara Foz, Javier Franco, Enric Gallén, Rosalind M. Gill, Rainier Grutman, David Johnston, Dorothy Kelly, Donald Kiraly, Heike van Lawick, María Pilar Lorenzo, Ana Luna, Josep Marco, Roberto Mayoral, Henri Meschonnic, José María Micó, Diana Motoc, Ricardo Muñoz, Robert Neal Baxter, Marcel Ortín, Presentación Padilla, Marta Pessarrodona, Jaume Pòrtulas, Anthony Pym, Silvia Roiss, Rui Rothe-Neves, Juan C. Sager, Diego Saglia, Joaquim Sala-Sanahuja, Anna Sawicka, Andrea Schäpers, Simona Škrabec, Martha Tennent, Sonja Tirkkonen-Condit, Fernando Toda, Ricard Torrents, Matthew Tree, Xus Ugarte, Ibon Uribarri, Roberto A. Valdeón, Carmen Valero Garcés, Gert Vercauteren o Curt Wittlin. Igualment, ens complau haver publicat entrevistes a personalitats com Montserrat Abelló, Jordi Arbonès, Avel·lí Artís-Gener, Enrique Badosa, Roser Berdagué, Roger Chartier, Stefania Maria Ciminelli, Narcís Comadira, José Corredor-Matheos, Dolors Folch, Ramon Folch i Camarasa, Albert Jané, Lluís Jou, Karl-Johan Lönnroth, Carol Maier, Moshe Nahir, Xavier Pàmies, Julio-César Santoyo, Màrius Serra, Ramon Solsona, Francesc Vallverdú o Josep Vallverdú. Els dossiers de gairebé cada número han mirat d'aprofundir algun aspecte de la traducció i la interpretació no prou estudiat fins aleshores: l'ensenyament de llengües estrangeres per a traductors, la investigació empírica i experimental en traductologia, la traducció audiovisual, la traducció i els estudis de gènere, els intercanvis de traducció entre el català i diverses llengües europees (búlgar, croat, eslovac, eslovè, estonià, hongarès, irlandès, islandès, letó, lituà, macedoni, maltès, polonès, romanès, serbi, turc i txec), les modalitats històriques de la traducció literària, l'Escola de Traductors de Toledo, les traduccions i la recepció de *David Copperfield* de Charles Dickens o de l'obra

de Jane Austen i de Virginia Woolf, les relacions entre edició i traducció, la traducció en escena, la traducció i la censura, la traducció a l'exili, la tasca del traductor literari al segle XXI o l'aportació de traductors tan destacats com Jordi Arbonès, Maria Aurèlia Capmany, Dolors Cinca, Josep M. Poble, Joan Sales, Carme Serrallonga i Bonaventura Vallespinosa.

Amb vista al futur, somniem vint-i-cinc números més, somniem que el «grup» s'eixampli en l'espai i en el temps i esdevé «generació» —o «generacions»—, somniem que poc o molt contribuïm al coneixement de la disciplina: somniem, vaja, millors obres amb molts més manobres.

Montserrat Bacardí
Universitat Autònoma de Barcelona